

KOMENTÁŘ

14. 4. 2021

Vzdělávání v Plzeňském kraji

Nerovnoměrný demografický vývoj významně ovlivňuje české školství. Zatímco počet dětí navštěvujících mateřské školy měl v posledních letech spíše stagnující tendenci, na základních školách byl zaznamenán příliv populačně silnějších ročníků. Počet žáků v Plzeňském kraji od roku 2011/12 neustále rostl a ve školním roce 2019/20 dosáhl nejvyššího počtu za posledních deset let. Naopak ve středním a vysokém školství se projevil úbytek žáků a studentů v důsledku demografického poklesu. Nepříznivým jevem středního vzdělávání se stal pokles žáků v učňovských oborech s výučním listem, kteří dávali přednost vzdělání odbornému s maturitní zkouškou. Také na vysokých školách v Plzeňském kraji došlo oproti školnímu roku 2009/10 k výraznému snížení počtu studentů.

Vzdělávání v předškolních zařízeních a v základních školách

Ve školním roce 2019/20 byl nejvyšší počet dětí v mateřských školách v rámci ČR ve Středočeském kraji (51 347), v Hl. městě Praze (43 260) a Jihomoravském kraji (41 796). Nejméně dětí (8 766) navštěvovalo mateřskou školkou v kraji Karlovarském. Nejvyšší počet školek se vyskytoval v krajích Středočeském (797), Jihomoravském (671) a Moravskoslezském (462), nejnižší pak v kraji Karlovarském (124).

Počet dětí na 1 třídu se pohyboval v rozmezí od 21,8 do 23,2 dětí předškolního věku. Nejvyšší počet dětí na 1 třídu byl zjištěn na území Pardubického kraje (23,2), Hl. města Prahy a Zlínského kraje (23,0), naopak nejméně dětí bylo v krajích Ústeckém a Libereckém (21,8). Z celkového počtu dětí ve věku 3–6 let ve školním roce 2019/20 navštěvoval mateřské školky nejvyšší podíl dětí v Olomouckém kraji (89,1 %) a nejnižší v Hl. městě Praha (74,3 %). V Plzeňském regionu bylo ve školkách zhruba 79,9 % z celkového počtu dětí v této věkové kategorii.

Nejvyšší počet učitelů (v přepočtených osobách na plně zaměstnané včetně ředitelů) byl zaznamenán v kraji Středočeském (4 585,5) a v Hl. městě Praze (3 821,2), nejnižší počet se naopak vyskytoval v kraji Karlovarském (775,8). V celé České republice se ženy učitelky podílely 99,4 %, což znamená, že učitelství v mateřských školách se věnovalo pouze 201,1 mužů učitelů.

Ve školním roce 2019/20 bylo v Plzeňském kraji 18 845 dětí (desáté místo v mezikrajském porovnání), z nichž lehce přes 52 % tvořili chlapci, a dívky se podílely necelými 48 % na celkovém počtu dětí ve věku 3–6 let. Tyto děti navštěvovaly v Plzeňském kraji celkem 279 mateřských školek (dvanácté místo v mezikrajském porovnání) a na 1 třídu připadlo 22,0 dětí. Počtem učitelů v mateřských školách (1 705,6 přepočtených osob na plně zaměstnané včetně ředitelů) se Plzeňský kraj v rámci krajů umístil na devátém místě.

KOMENTÁŘ

V časové řadě 2009/10–2019/20 vzrostl v Plzeňském kraji počet mateřských školek o 23, počet tříd o 137, počet dětí o 2 050 a počet přepočtených učitelů o 381,0. Ve školních letech 2009/10–2014/15 se počet dětí v mateřských školách neustále zvyšoval. Nejvyšší meziroční nárůst (1 023 dětí) byl zaznamenán ve školním roce 2010/11. Nejvíce dětí připadlo na 1 třídu ve školním roce 2011/12, a to 23,6 dětí. Pokles dětí v mateřských školách se poprvé projevil ve školním roce 2015/16. Nejvyšší meziroční úbytek dětí v mateřských školách (546) byl zaznamenán v roce 2016/17.

Předškolní vzdělávání v Plzeňském kraji^{*)}

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Školní rok	Školy	Třídy	Děti	Počet dětí na 1 třídu	Učitelé
2009/10	256	721	16 795	23,3	1 324,6
2010/11	260	760	17 818	23,4	1 396,0
2011/12	263	787	18 549	23,6	1 446,3
2012/13	265	812	19 055	23,5	1 498,7
2013/14	268	832	19 429	23,4	1 541,5
2014/15	272	848	19 650	23,2	1 567,7
2015/16	273	842	19 399	23,0	1 560,7
2016/17	272	833	18 853	22,6	1 550,9
2017/18	274	837	18 704	22,3	1 600,7
2018/19	276	841	18 863	22,4	1 617,5
2019/20	279	858	18 845	22,0	1 705,6

^{*)} V celé časové řadě jsou údaje o počtu škol, tříd a dětí uvedeny včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).

Nejvyšší počet dětí v základních školách byl ve školním roce 2019/20 v krajích Středočeském (133 141), Hl. městě Praze (108 638), Jihomoravském (105 272) a Moravskoslezském (104 946). Nejméně dětí navštěvovalo základní školu v krajích Karlovarském (25 167) a Libereckém (41 663). Ve školním roce 2019/20 patřily kraje Hl. město Praha, Středočeský a Plzeňský k regionům, kde byl průměrný počet žáků na 1 třídu vyšší než 20. V průměru nejnižší počet žáků na 1 třídu byl zaznamenán ve Zlínském kraji (18,6). Ostatní kraje se pohybovaly v rozmezí 19,1–19,7 žáků na 1 třídu.

Nejvyšší počet učitelů (v přepočtených osobách na plně zaměstnané včetně ředitelů) byl zaznamenán v kraji Středočeském (8 836,3) a Moravskoslezském (7 633,1), nejnižší počet učitelů se naopak vyskytoval v kraji Karlovarském (1 805,8). V celé České republice se ženy učitelky podílely 84,3 %, tzn., že učitelství na základních školách se věnovalo pouze 10 506,6 mužů učitelů z celkových 67 040,9 učitelů.

Ve školním roce 2019/20 navštěvovalo v Plzeňském kraji základní školu 51 990 žáků, z toho chlapci tvořili lehce přes 51 % a dívky necelých 49 % z celkového počtu žáků. Na 1 třídu připadlo 20,2 dětí, což byl v porovnání s ostatními kraji třetí nejvyšší počet žáků na 1 třídu. Počtem učitelů v ZŠ (3 577,2 přepočtených osob na plně zaměstnané) se Plzeňský region v rámci krajů umístil na desátém místě. Z celkového počtu dětí ve věku 6–15 let navštěvovalo základní školu v Plzeňském kraji 85,7 % dětí.

KOMENTÁŘ

V časové řadě 2009/10–2019/20 vzrostl v Plzeňském kraji počet tříd v základních školách o 359, počet žáků o 9 799 a počet učitelů (v přepočtených osobách na plně zaměstnané) o 487,3. Počet žáků v základních školách se začal postupně zvyšovat od roku 2011/12. Nejvyšší meziroční nárůst (1 649 dětí) byl zaznamenán ve školním roce 2014/15. Nejvíce dětí připadlo na 1 třídu ve školním roce 2018/19, a to 20,5 žáků. Počet přepočtených učitelů na plně zaměstnané se meziročně zvýšil nejvíce právě ve školním roce 2019/20. Meziročně vzrostl počet pedagogů v základních školách v regionu o 131,7.

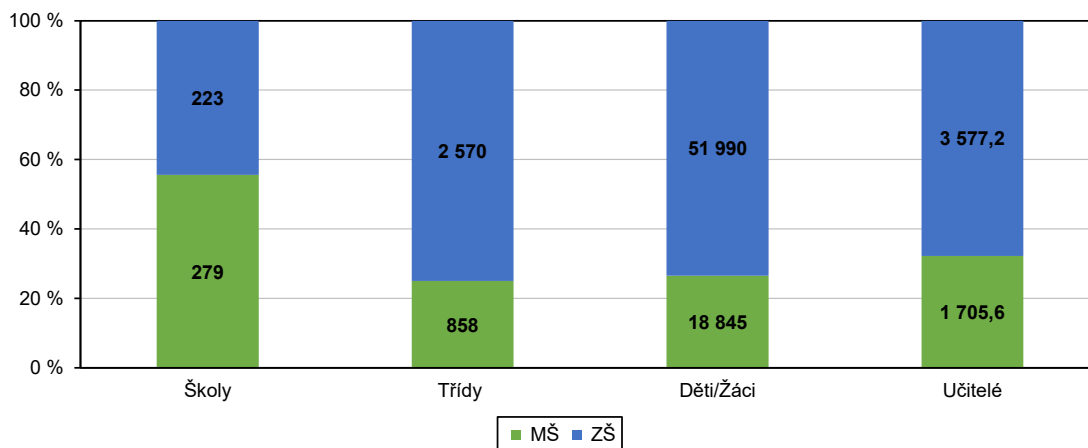
Základní vzdělávání v Plzeňském kraji^{*)}

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Školní rok	Školy	Třídy	Žáci	Počet dětí na 1 třídu	Učitelé
2009/10	221	2 211	42 191	19,1	3 089,9
2010/11	222	2 223	42 078	18,9	3 094,1
2011/12	222	2 269	42 457	18,7	3 111,9
2012/13	218	2 254	43 369	19,2	3 105,2
2013/14	218	2 314	44 658	19,3	3 149,3
2014/15	220	2 364	46 307	19,6	3 193,6
2015/16	220	2 413	47 924	19,9	3 251,9
2016/17	221	2 455	49 438	20,1	3 322,1
2017/18	222	2 493	50 550	20,3	3 400,5
2018/19	222	2 505	51 237	20,5	3 445,5
2019/20	223	2 570	51 990	20,2	3 577,2

^{*)} V celé časové řadě jsou údaje o počtu škol, tříd a dětí uvedeny včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).

MŠ a ZŠ v Plzeňském kraji ve školním roce 2019/2020



Vzdělávání na středních školách

Ve školním roce 2019/2020 byl registrován nejvyšší počet žáků ve středních školách v krajích Hl. město Praha (66 762), Moravskoslezském (47 186) a Jihomoravském (45 755), naopak

KOMENTÁŘ

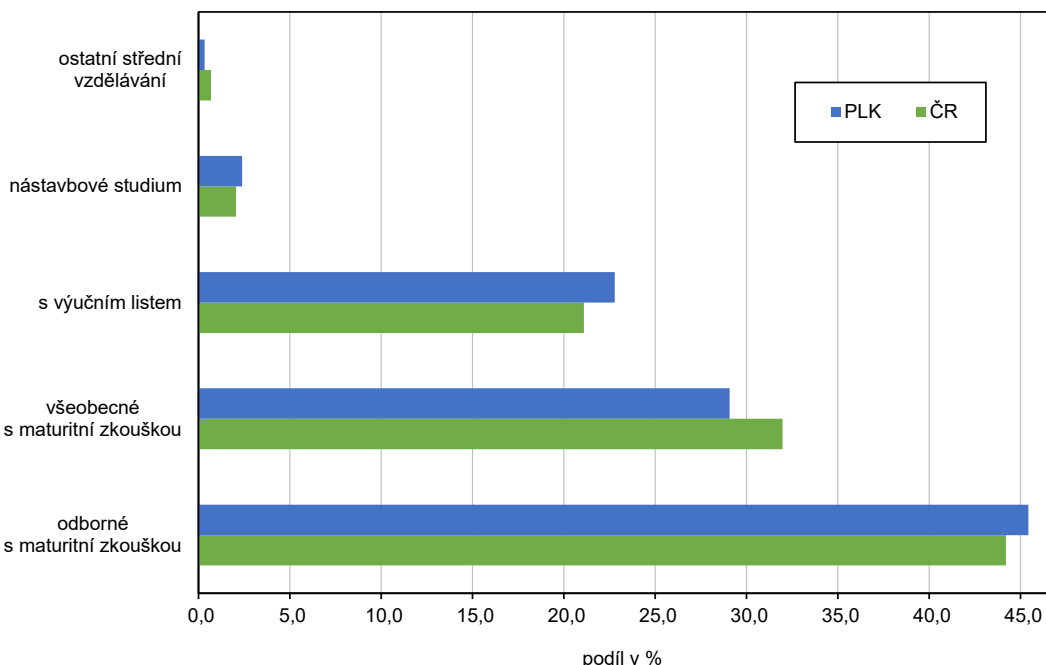
nejnižší počet žáků v krajích Karlovarském (10 492) a Libereckém (15 758). Tomuto pořadí odpovídal i počet učitelů v přepočtených osobách na plně zaměstnané. Nejvyšší počet pedagogů byl dosažen v krajích Hl. město Praha (6 027,7), Moravskoslezském (4 277,1) a Jihomoravském (4 270,5), nejnižší pak v Karlovarském (942,5) a Libereckém kraji (1 485,6).

Studium na středních školách s výučním listem v denní formě studia nejvíce využili žáci v krajích Ústeckém (26,4 %), Karlovarském (25,0 %) a Libereckém (24,6 %). Plzeňský kraj se v rámci krajů umístil na sedmém místě s podílem 22,5 %.

Studium na odborných školách s maturitní zkouškou v denní formě studia upřednostňovali žáci v krajích Zlínském (47,2 %), Královéhradeckém (46,2 %), Libereckém a Pardubickém (46,0 %). Plzeňský region se v rámci krajů umístil na šestém místě s podílem 45,5 %.

Nejvyšší podíly studujících na středních všeobecných školách s maturitou v denní formě studia byly zaznamenány v krajích Hl. město Praha (37,9 %), Jihomoravském (34,1 %) a Středočeském (32,2 %). V Plzeňském kraji činil tento podíl 28,1 % a byl mezi kraji čtvrtý nejnižší.

Střední vzdělávání v Plzeňském kraji a ČR - denní studium 2019/20



V Plzeňském kraji studovalo na středních školách 22 303 žáků, z toho žáci denního studia tvořili 96,5 %. Největší zájem měli žáci o studium na **středních odborných školách s maturitou**, kde jich studovalo 10 159. Na **gymnáziích** (střední všeobecné školy) jich

KOMENTÁŘ

studovalo 6 275, **střední učňovské školy s výučním listem** navštěvovalo 5 024 osob a **nástavbové studium** jen 781 žáků. Ve školním roce 2019/20 pracovalo na středních školách 1 966,0 učitelů v přepočtených osobách na plně zaměstnané, tj. 5,0 % z celkového počtu pedagogů na středních školách v celé ČR.

Ve sledovaném časovém období se projevil pokles žáků na středních školách především v důsledku demografického poklesu dětí v odpovídajících věkových skupinách. Ve školním roce 2009/2010 navštěvovalo střední školy v Plzeňském kraji celkem 27 942 žáků, v letech 2019/20 to již bylo o 20,2 % žáků méně. Nepříznivým jevem středního vzdělávání se stal pokles žáků v učňovských oborech s výučním listem, kteří dávali přednost vzdělání odbornému s maturitní zkouškou. Zatímco ve školním roce 2009/2010 navštěvovalo v Plzeňském kraji učňovské obory 6 334 žáků, v letech 2019/20 došlo k celkovému poklesu žáků o 22,0 %.

Nejnižší úbytek žáků (3,7 %) zaznamenalo vzdělání všeobecné. I když z hlediska počtu žáků studovalo na školách se středním odborným vzděláním s maturitou nejvíce žáků, ve sledované časové řadě se snížil jejich počet o 19,6 %. Počet žáků nástavbového studia se ve sledované časové řadě snížil o 69,2 %. Učitelé na středních školách v regionu ve školním roce 2019/20 tvořili 87,5 % učitelů ve školním roce 2009/10.

Střední vzdělávání v Plzeňském kraji¹⁾

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Školní rok	Školy	Žáci	z toho žáci denního studia	v tom						Učitelé (přepočtené osoby)
				střední vzdělávání	střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	střední vzdělávání s maturitní zkouškou ¹⁾	z toho		nástavbové studium	
							všeobecné	odborné		
2009/10	62	27 942	26 237	81	6 235	18 693	6 462	12 224	1 228	2 248,0
2010/11	62	26 815	25 085	80	5 815	18 023	6 279	11 742	1 167	2 234,9
2011/12	57	25 362	24 021	72	5 564	17 374	6 196	11 174	1 011	2 145,1
2012/13	56	23 669	22 617	59	5 167	16 498	6 048	10 445	893	2 047,5
2013/14	56	22 657	21 680	55	5 136	15 754	5 971	9 780	735	1 984,2
2014/15	55	22 088	21 156	33	5 010	15 475	5 981	9 489	638	1 922,5
2015/16	54	21 749	20 889	31	4 952	15 310	5 982	9 322	596	1 907,9
2016/17	55	21 930	21 079	66	4 837	15 588	6 061	9 521	588	1 908,0
2017/18	55	22 059	21 160	72	4 675	15 887	6 168	9 716	526	1 918,0
2018/19	55	21 990	21 180	51	4 766	15 863	6 188	9 667	500	1 920,6
2019/20	55	22 303	21 512	64	4 901	16 036	6 256	9 774	511	1 966,0

¹⁾ Uvedené údaje jsou bez konzervatoří, v letech 2009/10–2019/20 jsou údaje včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).

¹⁾ včetně zkráceného studia

KOMENTÁŘ

Vzdělávání na vyšších odborných a na vysokých školách

Ve školním roce 2019/20 se v Plzeňském kraji vzdělávalo na 5 **vyšších odborných školách** 1 296 studentů, z toho na dálkovém studiu bylo 476 studentů, tj. 36,7 %. Na 1 studijní skupinu denního studia připadlo 14,4 studentů. Na středních vyšších odborných školách celkem pracovalo 78,7 učitelů (v přepočtených osobách na plně zaměstnané).

V časové řadě 2009/10–2019/20 se počet studentů snížil o 8,4 %. Nejvíce studentů (1 603) studovalo na vyšších odborných školách v roce 2011/12. V tomto školním roce navštěvoval tento typ školy i nejvyšší počet studentů dálkového studia (29,8 %). Od začátku sledovaného období vzrostl počet studijních skupin denního studia o 10. Toto zvýšení zapříčinilo pokles počtu studentů denního studia připadajících na 1 studijní skupinu. Zatímco ve školním roce 2009/10 připadlo na 1 studijní skupinu denního studia 22,7 studentů, v roce 2019/20 klesl počet studentů na 14,4. Počet učitelů se naopak mírně zvýšil, a to o 2,4 (v přepočtených osobách na plně zaměstnané).

Ve školním roce 2019/20 se mohli studenti v ČR vzdělávat na 60 **vysokých školách** (dále VŠ), z toho tvořily 43,3 % veřejné školy, 53,3 % soukromé školy a 3,3 % státní školy. Nejvyšší počet VŠ se vyskytoval v Hl. městě Praze (29) a v Jihomoravském kraji (10). Studenti měli možnost výběru ze 149 fakult v České republice, z toho nejvíce fakult nabízeli kraje Hl. město Praha (41), Jihomoravský (29) a Moravskoslezský (16).

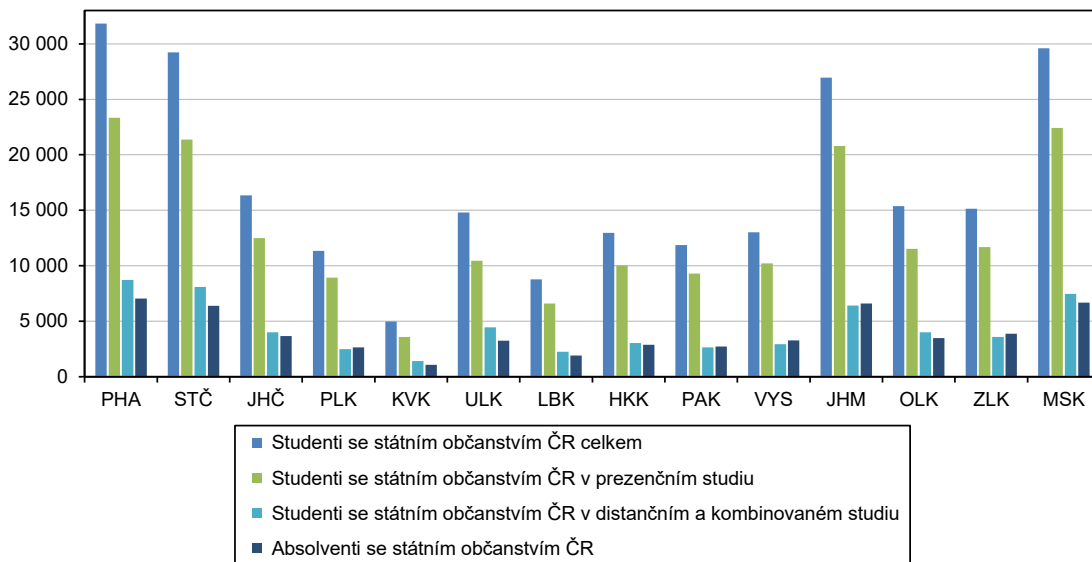
Nejvyšší podíly studentů se státním občanstvím ČR studovaly na vysokých školách v krajích Hl. město Praha (36,7 %), Jihomoravském (19,8 %), Moravskoslezském (8,8 %) a Olomouckém (7,8 %). Na vysokých školách v ČR studovalo 56,3 % studentek se státním občanstvím ČR. Studenti jiného státního občanství činili v ČR 16,1 % z celkového počtu studentů VŠ. Nejvíce studentů státního občanství ČR studovalo v distančním či kombinovaném studiu v krajích Karlovarském (66,0 %), Vysočina (44,5 %) a Ústeckém (43,3 %), nejméně v krajích Jihomoravském (17,0 %) a Plzeňském (14,0 %). Z celkového počtu absolventů v ČR (64 186) tvořili absolventi se státním občanstvím ČR 86,3 %.

V Plzeňském kraji mohou studenti studovat na **Západočeské univerzitě se sídlem v Plzni**, která má 9 fakult (aplikovaných věd, designu a umění Ladislava Sutnara, ekonomickou, elektrotechnickou, filozofickou, pedagogickou, právní, strojní a zdravotnických studií). Ostatní fakulty, které sídlí v Plzeňském kraji, patří pod vysoké školy, které zde však nemají sídlo (např. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy nebo Metropolitní univerzita Praha).

Podle místa trvalého bydliště bylo ve školním roce 2019/20 v Plzeňském kraji zaznamenáno 11 338 studentů VŠ se státním občanstvím ČR (tj. 99,1 % z celkového počtu studentů v kraji). V prezenčním studiu studovalo 78,7 % studentů se státním občanstvím ČR. Absolventi VŠ (2 655) v regionu tvořili 4,1 % z celkového počtu absolventů VŠ v ČR. Ze všech absolventů VŠ mělo v regionu státní občanství ČR 2 637 absolventů, tj. 99,3 %.

KOMENTÁŘ

**Přehled studentů a absolventů VŠ se státním občanstvím ČR
podle krajů ve školním roce 2019/2020**



V roce 2009/10 studovalo v regionu celkem 16 244 studentů se státním občanstvím ČR (tj. 99,2 % z celkového počtu studentů VŠ). Oproti tomuto školnímu roku se **v roce 2019/20** snížil počet studentů VŠ se státním občanstvím ČR o 30,2 % a studentů VŠ celkem o 30,1 %. Nejvyšší počet studentů VŠ podle kraje bydliště studoval v Plzeňském kraji ve školním roce 2011/12. V tomto školním roce studovalo na VŠ 16 281 studentů se státním občanstvím ČR a z toho jich bylo v prezenčním studiu 12 192. V dalších školních letech začal počet studentů VŠ postupně klesat až do roku 2019/20, kdy dosáhl v rámci časové řady nejnižší úrovně. Na úbytku studentů se podílela především demografická situace. Jestliže v roce 2009 žilo na území Plzeňského kraje 44 794 osob ve věku 19–24 let, v roce 2019 tento počet klesl na 31 423 obyvatel, tj. pokles o 29,8 %, který se nutně musel projevit i na poklesu počtu studentů VŠ z Plzeňského kraje. Bohužel se ZČU nepodařilo přilákat mladé lidi z jiných regionů či zahraničí, aby byl tento demografický úpadek kompenzován.

Počet absolventů VŠ celkem (2 655) a počet absolventů se státním občanstvím ČR (2 637) poklesl o 25,3 %. Ve školním roce 2019/20 studovalo na VŠ v Plzeňském kraji 6 469 studentek, tento počet se oproti roku 2009/10 snížil o 29,6 %. Podíl studentek se státním občanstvím ČR na celkovém počtu studentů se státním občanstvím ČR zůstal oproti roku 2005/06 téměř neměnný, vzrostl jen o 0,5 %.

KOMENTÁŘ

Vysoké školy v Plzeňském kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Školní rok	Vysoké školy	v tom:		Fakulty	Studenti veřejných a soukromých VŠ celkem ^{1), 2)}	z toho		Absolventi studia na VŠ ^{1), 2)}
		veřejné	soukromé			se státním občanstvím ČR ^{1), 2)}	z toho prezenční studium ^{1), 2)}	
2009/10	1	1	-	8	16 373	16 244	12 191	3 553
2010/11	1	1	-	8	16 412	16 262	12 167	3 798
2011/12	1	1	-	8	16 439	16 281	12 192	3 953
2012/13	1	1	-	8	16 079	15 917	11 804	3 902
2013/14	1	1	-	9	15 253	15 088	11 357	3 816
2014/15	1	1	-	9	14 196	14 037	10 531	3 803
2015/16	1	1	-	9	13 228	13 078	9 838	3 537
2016/17	1	1	-	9	12 545	12 416	9 231	3 301
2017/18	1	1	-	9	12 125	12 017	8 974	3 018
2018/19	1	1	-	9	11 517	11 423	8 758	2 916
2019/20	1	1	-	9	11 440	11 338	8 926	2 655

¹⁾ fyzické osoby podle kraje trvalého bydliště, student má v kraji pouze jedno bydliště

²⁾ podle stavu matricy SIMS (Sdružené informace matric studentů) k 20. 01. 2020 všechny typy a formy studia

Kontakt:

Mgr. Petra Fujová
Krajská správa ČSÚ v Plzni
Tel.: 377 612 121
E-mail: petra.fujova@czso.cz